

Моніторинг соціально-економічних процесів

Дні зустрічі, Час, Місце розташування: відповідно до розкладу занять

Семестр: 2-й, **Рік:** 2-й

Кредити: 3, **Блоки:** 3

Кількість годин: 120, **Лекційні:** 18, **Практичні:** 18, **Консультації:** 20,

Самостійна робота: 64

Курс в Moodle: <https://moodle.mnau.edu.ua/course/view.php?id=1418>

Інформація про викладача

Ім'я	Олена Котикова
Контактна інформація	kotikovaol@mnau.edu.ua
Місце роботи	Аудиторія 111М
Години роботи	По вівторках з 15 ⁰⁵ до 16 ²⁵

Анотація курсу

- Дисципліна "Моніторинг соціально-економічних процесів" дає відповідь на ряд запитань щодо здійснення моніторингу та оцінювання стратегій, програм чи проєктів. Вона пояснює, чому регулярний та систематичний моніторинг, так само, як і періодичне та глибоке оцінювання, необхідні, оскільки можуть допомогти керівникові досягти максимального позитивного впливу на цільову групу чи ціле суспільство шляхом прийняття обґрунтованих і своєчасних рішень щодо спрямування ресурсів тощо. Дисципліна дає знання як планувати, здійснювати, а також інтегрувати моніторинг та оцінювання у діяльність щодо реалізації стратегії, програми чи проєкту.
- Нормативна навчальна дисципліна "Моніторинг соціально-економічних процесів" є складовою циклу спеціальної (професійної) підготовки здобувачів третього рівня освіти та є складовою варіативної частиною навчального плану.

Мета та завдання курсу

- *Метою курсу є:* дослідження закономірностей розвитку економічних об'єктів за різних умов та визначення можливих їх станів у майбутньому; засвоєння змісту основних понять, категорій та термінів моніторингу соціально-економічних процесів; вивчення сутності основних законів, закономірностей та функцій термінів моніторингу соціально-економічних процесів; визначення принципів, розкриття методів, форми та механізмів управління різними соціальними явищами й процесами в сучасному суспільстві на макро- і мікрорівнях.
- *Завданням курсу є* поглиблене вивчення моніторингу різних соціально-економічних процесів за допомогою застосування сучасного апарату економіко-математичного моделювання, що дозволяє проводити аналіз і прогнозування складних явищ при розробці стратегій соціально-економічного розвитку суб'єктів господарювання різних рівнів; вміння користуватись основними методами моніторингу соціально-економічних процесів; систематизації основних категорій та принципів моніторингу соціально-економічних процесів.
- *Компетентності, які здобувач набуде в результаті навчання:*

- здатність розв'язувати комплексні проблеми у сфері економіки та дослідницько-інноваційної діяльності, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових цілісних знань та/або професійної практики;
- здатність виявляти та вирішувати проблеми, генерувати нові наукові ідеї на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження;
- здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел;
- здатність працювати автономно та відповідати за навчання інших;
- здатність формувати науковий світогляд у сфері економіки;
- здатність до формулювання наукових задач та розробки стратегій їх розв'язання з можливістю інтеграції знань з різних наукових сфер та застосуванням системного підходу;
- здатність обирати методи, необхідні для досягнення поставленої мети дослідження;
- здатність до виконання наукових досліджень у сфері економіки на відповідному фаховому рівні, досягнення наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем;
- здатність до науково-педагогічної діяльності

Організація навчання

- Курс включає три блоки:
 1. Теоретичні основи соціального моніторингу
 - 1.1. Соціальний моніторинг: визначення, форми, принципи організації
 - 1.2. Об'єкти соціального моніторингу
 - 1.3. Суб'єкти моніторингу соціально-економічних процесів
 - 1.4. Теоретико-методологічні підходи до вивчення соціально-економічних процесів
 - 1.5. Класифікація технологій моніторингових досліджень соціально-економічних процесів
 - 1.6. Організація і проведення моніторингового дослідження
 2. Особливості процесу моніторингу за видами
 - 2.1. Статистичний моніторинг
 - 2.2. Соціологічний моніторинг
 - 2.3. Політико-правовий моніторинг
 - 2.4. Управлінський моніторинг
 - 2.5. Галузеві моніторинги
 - 2.6. Соціальний моніторинг
 3. Оцінювання процесу моніторингу
 - 3.1. Досягнення і перспективи використання технологій моніторингу соціально-економічних процесів
 - 3.2. Методологічні основи соціально-економічного прогнозування
 - 3.3. Оцінювання якості прогнозів

Навчальні ресурси

- Необхідне навчально-методичне забезпечення курсу розміщене у навчально-дослідницькій лабораторії кафедри економіки підприємств, яка спеціально створена для провадження освітньої діяльності у сфері вищої освіти з метою якісної підготовки докторів філософії у галузі знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» спеціальності 051 «Економіка» третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти, в друкованому та електронному вигляді в бібліотеці МНАУ у вільному доступі.
- При викладанні курсу використовуються такі
 - програмні продукти: Statplus LE; Excel; MS Office; Power Point; Paint та Prezi.
 - платформи та бази даних: LIGA:ZAKON, сайти Державної служби статистики України та Верховної ради України, UNECE Statistical Database, FAO Statistical Database, International Monetary Fund, Scopus, Web of science та інші.

Оцінювання

Підсумковий бал курсу буде обчислюватися з використанням наступних категорій:

№ п/п	Форма контролю	Контроль протягом семестру	Максимальна / мінімальна кількість балів
1. Нормативно-правове забезпечення		5	10 / 5
1.1	Концепція сталого розвитку населених пунктів	1	2 / 1
1.2	Стратегія сталого розвитку Україна-2020	1	2 / 1
1.3	ЗУ «Про засади державної регіональної політики»	1	2 / 1
1.4	ЗУ «Про інформацію»	1	2 / 1
1.5	ЗУ «Про Національну програму інформатизації»	1	2 / 1
2. Теоретична підготовка		2	9 / 6
2.1	Цілі сталого розвитку 2016-2030	1	3 / 2
2.2	Цілі сталого розвитку – Україна (завдання, індикатори та цільові значення)	1	3 / 2
2.3	Методика проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики		3 / 2
3. Практична підготовка		3	69 / 44
3.1	Підготовка звіту про соціально-економічне становище району (за вибором здобувача) за результатами моніторингу соціально-економічного розвитку району за 2018 рік (за всіма напрямками)	1	9/6
3.2	Підготовка звіту про досягнення завдань ЦСР та рівень індикаторів регіону (за вибором здобувача) за результатами моніторингу за 2018 рік (за ЦСР1 та ЦСР2)	1	9/6
3.3	Побудувати дерево цілей соціально-економічної політики розвитку сільської місцевості для трьох стратегічних цілей: соціальне забезпечення, економічне зростання та екологічний розвиток	1	8/5
3.4	Розробити анкету (за темою наукового дослідження), провести опитування цільової аудиторії та дати інтерпретацію результатів	1	16/9
3.5	Дати характеристику досягнення цілей (з обов'язковим наданням статистичної інформації по досягненню ключових показників) однієї з програм (за вибором студента) розвитку держави за: 1) вектором розвитку; 2) вектором відповідальності; 3) вектором безпеки; 4) вектором гордості	1	9/6
3.6	Провести аналіз і оцінку впливу державної програми (будь-якої за вибором студента) на соціальні процеси (з обов'язковим представленням статистичного матеріалу) за схемою: вплив на сфери (політичну, соціальну, культурну, економічну)	1	9/6
3.7	Провести аналіз і оцінку впливу державної програми (будь-якої за вибором студента) на соціальні процеси (з обов'язковим представленням статистичного матеріалу) за схемою: вплив на об'єкт (індивід і сім'я, общини, організації і групи)	1	9/6
4. Індивідуальне завдання		1	12 / 5
Усього (балів)		x	100 / 60

Здобувачам вищої освіти будуть нараховані наступні підсумкові оцінки на основі розрахунків, отриманих за виконані завдання курсу:

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою
90 - 100	A	зараховано
82 - 89	B	
75 - 81	C	
64 - 74	D	
60 - 63	E	
35 - 59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання
0 - 34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

Політика оцінювання

- **Late-work policy:** у разі несвоєчасного представлення роботи без поважної причини, підтвердженої документально (наприклад, участь у конференції в іншому місті, хвороба та ін.) загальна кількість балів за таку роботу не буде перевищувати мінімальну
- **Re-grade policy:** здобувач вищої освіти має право перездати будь-який вид роботи з блоків теоретичної та практичної підготовки з метою підвищення оцінки за умови, що така робота була подана на перевірку у встановлені строки
- **Attendance and/or participation policy:** відвідування занять не є оцінюваним компонентом курсу

Політика курсу

- **Академічна доброчесність та співпраця:** усі види виконуваних робіт перевіряються на плагіат. У разі виявлення плагіату – робота не оцінюється. Про результати плагіату повідомляється науковий керівник.
- **Приміщення для студентів з обмеженими можливостями:** за умови наявності особливих потреб необхідно звернутись до проректора з науково-педагогічної та виховної роботи і підвищення кваліфікації Наталлі Шарати, +380 (512) 34-01-36, sharata@mnau.edu.ua.
- **Психологічне забезпечення навчального процесу:** в університеті діє Психолого-педагогічна лабораторія науково-просвітницьких інноваційних технологій розвитку особистості Миколаївського національного аграрного університету, яка здійснює свою діяльність щодо забезпечення соціального супроводу та психологічного забезпечення навчально-виховного процесу серед педагогічних і науково-педагогічних працівників та студентів. Послуги цієї лабораторії безкоштовні. Ви можете дізнатися більше про лабораторію за посиланням: <https://www.mnau.edu.ua/vyh-rob/ps-sluzh/>.
- **Мобільні пристрої:** на курсі застосовується політика нульової толерантності до мобільних пристроїв. Заняття з курсу проходять в аудиторії 108М, яка обладнана комп'ютерами та, необхідним для виконання завдань, програмним забезпеченням.

Розклад курсу

Дата	Тема	Завдання до виконання	Програмні результати навчання
9.03-13.03	Соціальний моніторинг: визначення, форми, принципи	Опрацювання нормативно-правових документів Презентація результатів	Здійснювати повний та різносторонній пошук інформації, її систематизацію та аналіз

	організації		
9.03-13.03	Об'єкти соціального моніторингу	Провести аналіз і оцінку впливу державної програми (будь-якої за вибором студента) на соціальні процеси (з обов'язковим представленням статистичного матеріалу) за схемою: вплив на об'єкт (індивід і сім'я, общини, організації і групи) Презентація результатів	Виконувати оригінальні наукові дослідження у сфері економіки на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем
16.03-20.03	Суб'єкти моніторингу соціально-економічних процесів	Провести аналіз і оцінку впливу державної програми (будь-якої за вибором студента) на соціальні процеси (з обов'язковим представленням статистичного матеріалу) за схемою: вплив на сфери (політичну, соціальну, культурну, економічну) Презентація результатів	Виконувати оригінальні наукові дослідження у сфері економіки на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем
16.03-20.03	Теоретико-методологічні підходи до вивчення соціально-економічних процесів	Презентація "Методика проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики"	Обирати методи для проведення досліджень у сфері економіки, що забезпечують досягнення поставленої мети
23.03-27.03	Класифікація технологій моніторингових досліджень соціально-економічних процесів	Опрацювання нормативно-правових документів Презентація результатів	Здійснювати повний та різносторонній пошук інформації, її систематизацію та аналіз
23.03-27.03	Організація і проведення моніторингового дослідження	Опрацювання нормативно-правових документів Презентація результатів	Здійснювати повний та різносторонній пошук інформації, її систематизацію та аналіз
30.03-3.04	Статистичний моніторинг	Побудувати дерево цілей соціально-економічної політики розвитку сільської місцевості для трьох стратегічних цілей: соціальне забезпечення, економічне зростання та	Самостійно формулювати наукові задачі та розробляти стратегії їхнього розв'язання шляхом інтеграції знань різних наукових сфер із застосуванням системного підходу

		екологічний розвиток Презентація результатів	
30.03-3.04	Соціологічний моніторинг	Розробити анкету (за темою наукового дослідження), провести опитування цільової аудиторії та дати інтерпретацію результатів Презентація результатів	Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших
6.04-10.04	Політико-правовий моніторинг	Дати характеристику досягнення цілей (з обов'язковим наданням статистичної інформації по досягненню ключових показників) однієї з програм (за вибором студента) розвитку держави за: 1) вектором розвитку; 2) вектором відповідальності; 3) вектором безпеки; 4) вектором гордості. Презентація результатів	Самостійно мислити, генерувати нові ідеї та гіпотези на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження
6.04-10.04	Управлінський моніторинг	Опрацювання нормативно-правових документів Презентація результатів	Здійснювати повний та різносторонній пошук інформації, її систематизацію та аналіз
13.04-17.04	Галузеві моніторинги	Презентація «Глобальні да адаптовані до України ЦСР»	Здійснювати повний та різносторонній пошук інформації, її систематизацію та аналіз
13.04-17.04	Соціальний моніторинг	Підготовка звіту про соціально-економічне становище району (за вибором здобувача) за результатами моніторингу соціально-економічного розвитку району за 2018 рік (за всіма напрямками) Презентація результатів	Обирати методи для проведення досліджень у сфері економіки, що забезпечують досягнення поставленої мети
20.04-24.04	Досягнення і перспективи використання технологій моніторингу соціально-економічних процесів	Індивідуальна робота	Обирати методи для проведення досліджень у сфері економіки, що забезпечують досягнення поставленої мети Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері економіки Самостійно мислити, генерувати нові ідеї та гіпотези на межі предметних галузей і здійснювати власні

			дослідження
27.04-1.05	Методологічні основи соціально-економічного прогнозування	Підготовка звіту про досягнення завдань ЦСР та рівень індикаторів регіону (за вибором здобувача) за результатами моніторингу за 2018 рік (за ЦСР1 та ЦСР2) Презентація результатів	Самостійно формулювати наукові задачі та розробляти стратегії їхнього розв'язання шляхом інтеграції знань різних наукових сфер із застосуванням системного підходу
4.05-8.05	Оцінювання якості прогнозів	Складання звіту за результатами самооцінювання	Застосовувати науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність навчального процесу

Матриця відповідності програмних результатів навчання, освітніх компонентів, методів навчання та оцінювання

Програмні результати навчання	Методи навчання	Форми оцінювання
Здійснювати повний та різносторонній пошук інформації, її систематизацію та аналіз	Пояснення, робота з підручником (система Moodle), ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, практичні роботи, проведення дискусій, евристичні методи та методи дослідження	Презентації «Цілі сталого розвитку 2016-2030», «Цілі сталого розвитку – Україна (завдання, індикатори та цільові значення)» та «Нормативно-правове забезпечення»
Виконувати оригінальні наукові дослідження у сфері економіки на відповідному фаховому рівні, досягати наукових результатів, що створюють нові знання, для розв'язання актуальних проблем	Інструктаж, робота з підручником (система Moodle), ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, практичні роботи, проведення дискусій, евристичні методи та методи дослідження	Презентація результатів аналізу і оцінки впливу державної програми (будь-якої за вибором студента) на соціальні процеси за схемою: вплив на об'єкт та вплив на сфери.
Обирати методи для проведення досліджень у сфері економіки, що забезпечують досягнення поставленої мети	Розповідь, бесіда, робота з підручником (система Moodle), ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, практичні роботи, проведення дискусій, евристичні методи та методи дослідження	Презентація "Методика проведення моніторингу та оцінки результативності реалізації державної регіональної політики" Індивідуальна робота Звіт про соціально-економічне становище району (за вибором здобувача) за результатами моніторингу соціально-економічного розвитку району за 2018 рік (за всіма напрямками)

<p>Самостійно формулювати наукові задачі та розробляти стратегії їхнього розв'язання шляхом інтеграції знань різних наукових сфер із застосуванням системного підходу</p>	<p>Бесіда, робота з підручником (система Moodle), ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, практичні роботи, проведення дискусій, евристичні методи та методи дослідження</p>	<p>Презентація дерева цілей соціально-економічної політики розвитку сільської місцевості для трьох стратегічних цілей: соціальне забезпечення, економічне зростання та екологічний розвиток Звіт про досягнення завдань ЦСР (за вибором здобувача) за результатами моніторингу за 2018 рік (за ЦСР1 та ЦСР2)</p>
<p>Демонструвати навички самостійного виконання наукового дослідження, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, оцінювати результати автономної роботи і нести відповідальність за особистий професійний розвиток та навчання інших</p>	<p>Пояснення, робота з підручником (система Moodle), ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, практичні роботи, проведення дискусій, евристичні методи та методи дослідження</p>	<p>Презентація розробленої анкети (за темою наукового дослідження) та результатів опитування цільової аудиторії</p>
<p>Самостійно мислити, генерувати нові ідеї та гіпотези на межі предметних галузей і здійснювати власні дослідження</p>	<p>Інструктаж, робота з підручником (система Moodle), ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, практичні роботи, проведення дискусій, евристичні методи та методи дослідження</p>	<p>Презентація результатів характеристики досягнення цілей однієї з програм (за вибором студента) розвитку держави за: вектором розвитку; вектором відповідальності; вектором безпеки; вектором гордості. Індивідуальна робота.</p>
<p>Формувати системний науковий світогляд, володіти сучасними теоріями і концепціями у сфері економіки</p>	<p>Розповідь, бесіда, робота з підручником (система Moodle), ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, проведення дискусій, евристичні методи та методи дослідження</p>	<p>Індивідуальна робота</p>
<p>Застосовувати науково-педагогічні технології, формулювати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність навчального процесу</p>	<p>Інструктаж, робота з підручником (система Moodle), ілюстрування, демонстрування, самостійне спостереження, практичні роботи, проведення дискусій, евристичні методи та методи дослідження</p>	<p>Звіт за результатами самооцінювання</p>

Особливості реалізації навчання за дуальною формою

- Реалізація права здобувачів вищої освіти на здобуття освіти за дуальною формою відбувається відповідно до нормативно-правових актів України (закони України "Про вищу освіту", "Про зайнятість

Силабус з курсу «Організація і методика проведення наукових досліджень». Розробниця – докторка економічних наук, професорка, завідувачка кафедри економіки підприємств Олена Котикова.

населення", Кодекс законів про працю, Концепція підготовки фахівців за дуальною формою здобуття освіти та іншими нормативно-правовими актами) та організаційно-розпорядчих документів МНАУ, зокрема: Положення про організацію освітнього процесу (5.258.01-00.2018) та Положення про порядок організації та проведення дуального навчання у Миколаївському національному аграрному університеті (5.009.01-00.2017).